

Terveet tilat 2028 -ohjelman tilannekatsaus

Terveet tilat 2028 -ohjelman tavoitteena on tervehdyttää julkiset rakennukset ja tehostaa sisäilmasta oireilevien hoitoa ja kuntoutusta. Kymmenvuotisen ohjelmakauden aikana vakiinnutetaan kiinteistönpitoon ennaltaehkäisevä toimintatapa, jossa rakennusten kunto, sopivuus käyttötarkoitukseensa ja käyttäjien kokemukset tarkistetaan ja arvioidaan säännöllisesti. Poikkihallinnollinen ohjelma etenee osallistuvissa ministeriöissä lukuisten hankkeiden ja toimenpiteiden kautta. Oheiseen muistioon on koottu ministeriöittäin tilannekatsaus ohjelmasta helmikuun 2021 tilanteen mukaisesti.

Valtioneuvoston kanslia

- Ohjelman uudet verkkosivut julkaistiin lokakuussa 2020, tilatjaterveys.fi
  - ohjelman [uutiskirjeen](#) voi tilata sivuilta, uutiskirje lähetetään kerran kuukaudessa
- Terveet tilat -toimintamallin ensimmäinen versio julkaistiin lokakuussa 2020 ohjelman verkkosivulla. Tallenne mallin esittelystä on katsottavissa ohjelman [YouTube-kanavalla](#)
  - Toimintamallin valmistumisesta viestittiin kuntiin kirjeitse ja lisäksi valtioneuvoston viestintäosasto julkaisi [tiedotteen](#).
  - Toimintamallissa painotetaan ennakoivan, suunnitelmallisen kiinteistönhallinnan ja kiinteistönpidon merkitystä sisäilmaongelmien torjunnassa. Toimintamallissa käsitellään neljää eri osa-aluetta: kiinteistökannan hallinta, kiinteistöjen ylläpito ja huolto, rakentaminen ja korjaaminen sekä sisäilmaongelmien käsittely. Toimintamalli kokoaa yhteen kuntien hyviä käytäntöjä sisäilmatilanteiden hoidossa sekä olemassa olevia, ajantasaisia ohjeita.
  - Syksyllä 2019 ja keväällä 2020 järjestettiin aluehallintovirastojen kanssa yhteistyössä viisi alueellista työpajaa, joissa kerättiin kuntien hyviä kokemuksia niin kiinteistökannan hallinnassa kuin sisäilmaongelmien ratkaisuisa. Syksyllä 2020 järjestettiin lisäksi kolme webinaaria toimintamallin kehittämiseksi. Yksi webinaareista oli ruotsinkielinen.
  - Toimintamallista kerätään palautetta ja kommentteja 15.3.2021 asti. Tämän jälkeen ohjelman sihteeristö käy läpi palautteet kevään 2021 aikana ja päivittää toimintamallia.
  - Toimintamallin jatkokehittäminen yhdessä kuntien kanssa ja toimintamallin jalkauttaminen kuntiin v. 2021–2022 aikana.
- Kuntien Terveet tilat -verkosto
  - Ajatus ja toive verkostosta nousi esille v. 2019–2020 järjestetyissä työpajoissa ja webinaareissa. Verkoston avulla lisätään suoraa vuoropuhelua kuntien kanssa. Verkostossa käydään kuntien kanssa vuoropuhelua toimintamallin kehittämiseksi sekä viestitään sisäilmatilanteisiin liittyvistä hyvistä käytännöistä.
  - Kuntien [Terveet tilat -verkostoon](#) voivat ilmoittautua mukaan kuntien viranhaltijat ja työntekijät eri toimialoilta sekä kunnanvaltuutetut. Kutsu liittyä mukaan verkostoon lähetettiin kuntiin 1.12.2020. Verkostoon on ilmoittautunut mukaan jo noin 350 henkilöä.
  - Verkoston ensimmäinen tapaaminen järjestettiin 8.2.2021. Teams-tapaamisessa oli mukana liki 200 osallistujaa. Tapaamisessa kuultiin Kaarinan kaupungin mallista kiinteistökannan kehittämisessä ja Kouvolan kaupungin nopean toiminnan joukoista sisäilmaongelman hoidossa.
  - Seuraava verkostokokous järjestetään 19.4.2021.
- [Sisäilmaongelmien korjaamiseen liittyvät investoinnit, priorisointitarpeet ja päätöksenteko kunnissa](#) (SisäPri) -hanke on käynnissä ja se valmistuu 5/2021 (VN TEAS -hanke), hankkeesta ilmestyi väliraporttina [Policy Brief -katsaus](#) tammikuussa 2021.
- [Sisäilmaongelmista kärsivien auttaminen](#) (SisäTuki) -hanke (VN TEAS -hanke) on käynnissä ja se valmistuu 5/2021.

- Johtoryhmän kokous pidettiin 3.11.2020. Johtoryhmässä edustettuna osallistuvien ministeriöiden kansliapäälliköt, johtoryhmän puheenjohtajana toimii valtioneuvoston kanslian strategiaosaston osastopäällikkö Seppo Määttä. Seuraava johtoryhmän kokous on alkukesällä 2021.
- Sihteeristö kokoontuu kahden viikon välein. Sihteeristössä edustettuina osallistuvien ministeriöiden asiantuntijat.
- Jatkuva yhteydenpito sidosryhmien kanssa, ml. eduskunnan kansanedustajien sisäilmaryhmä.
- Vuonna 2021 panostetaan edelleen julkisen rakennuskannan sisäilmatilanteen parantamiseen sekä kunnissa että valtiolla mm. Terveet tilat -toimintamallia jalkauttamalla sekä lisäämällä ohjelman tunnettuutta.
- Keväällä 2021 käynnistetään ensimmäinen ohjelman vaikuttavuusarviointi. Vaikuttavuutta on tarkoitus arvioida säännöllisin väliajoin ohjelman koko toteutusajan.
- Järjestetään Terveet tilat -foorumi ohjelman sidosryhmille alkuvuonna 2022. Foorumin koollekutsujana toimii kuntaministeri Sirpa Paatero.
- Parlamentaarinen pyöreän pöydän keskustelu etäyhteyksin järjestään 17.2.2021.
- Sihteeristö koordinoi tammikuulle 2021 virkamieskokouksen, jossa käsiteltiin hallitusohjelman kirjausta kuntotarkastajatoiminnan tuomisesta lainsäädännön piiriin. Kokouksessa päivitettiin eri ministeriöiden lainsäädäntötilanne ja keskusteltiin aihepiiristä. Toukokuussa 2021 valmistuvassa VN TEAS -hankkeessa SisäTuki toteutetaan myös asuntokaupan kuntotarkastuksiin liittyvä lainsäädäntötarkastelu, jonka tuloksia voidaan hyödyntää hallitusohjelmakirjauksen toteutuksen suunnittelussa. Tämän vuoksi aiheeseen päätettiin palata kesäkuussa 2021.
- Osana ohjelmaa päivitetään myös joitakin v. 2015 päättyneen Valtakunnalliset [Kosteus- ja hometalkoot](#) -ohjelman ohjeista ja selvityksistä v. 2021-2022 aikana.
- Terveet tilat 2028 -ohjelmaa on esitelty säännöllisesti alan seminaareissa (mm. Sisäilmastoseminaarit, Sisäilmapajat, Kuntamarkkinat). Maaliskuussa järjestettävän Sisäilmastoseminaarin yhteydessä ohjelma toteuttaa paneelikeskustelun Terveet tilat -toimintamalli: ripeä reagointi sisäilmatilanteisiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- Opetushallitus osallistuu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan toimenpiteiden toteutukseen Terveet tilat 2028 -ohjelmassa.
- [Rakennusalan toimijoiden sekä kuntien kiinteistö- ja rakennustehtävissä toimivien sisäilmaosaamisen osaamiskartoitus](#) julkaistiin maaliskuussa 2020.
- [Yleissivistävien oppilaitosrakennusten nykytilaselvitys](#) julkaistiin kesäkuussa 2020. Selvityksessä tarkasteltiin oppilaitosrakennuksia ja niiden suunnittelua. Samalla selvitettiin muun muassa koulurakennusten ja oppimisympäristöjen suunnittelua ja ylläpitoa koskevien määräysten ja ohjeiden ohjausvaikutus sekä mahdolliset säädösmuutos- ja ohjaustarpeet.
- Ammatillisen koulutuksen tilojen ja rakennusten nykytilaselvitys käynnistyi loppuvuonna 2020, hanke valmistuu v. 2021.
- Kartoitus kiinteistö- ja rakennusalan eri koulutusasteiden tutkintoon johtavan koulutuksen tuottamasta sisäilmaosaamisesta sekä lisä-, jatko- ja täydennyskoulutuksena saatavasta sisäilmaosaamisesta käynnistyy alkuvuonna 2021 .
- Kiinteistöpalvelualan koulutukseen suunnattua oppikirjahanketta valmistellaan Opetushallituksessa.
- OKM osallistuu korjausrakentamisen osaamiskeskukseen liittyvien selvityshankkeiden suunnitteluun ja valmisteluun yhteistyössä YM:n kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriö

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen [Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma](#) toteuttaa Terveet tilat 2028 -ohjelman terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen osa-aluetta
  - Ohjelmien sihteeristöt pitävät säännöllisesti yhteisiä kokouksia ja työpajoja.
  - Perustettu viestintäverkosto yhdessä ohjelman sidosryhmien kanssa.
  - Ohjelmasta julkaistu artikkeli kansainvälisessä tiedelehdessä: Lampi et al. [Healthy people in healthy premises: the Finnish Indoor Air and Health Programme 2018–2028](#). Clin Transl Allergy (2020).
- Sisäilmaongelmista kärsivien auttaminen ja tukeminen -hanke (VN TEAS) käynnissä, valmistuu 5/2021. Sisäilmaongelmien laajuutta ja vaikutuksia kodeissa kartoitettiin kaikille avoimella [verkkokyselyllä](#).
- [Katsaus mineraalikuittujen määrästä toimistoissa](#) valmistui tammikuussa 2020.
- [Katsaus sisäilman epäpuhtauksille altistumisesta Pohjoismaissa](#) valmistui huhtikuussa 2020.
- [Katsaus Suomen sisäilmatilanteesta](#) julkaistiin Lääkäri-lehdessä toukokuussa 2020 (vaatii kirjautumisen).
- TTL on tuottanut [minikatsauksen väistö- ja erityispuhtaiden tilojen käytöstä työpaikkojen sisäilmasto-ongelmatilanteissa](#), julkaistu 11/2020.
- THL on julkaissut [rehtoreille suunnatun ohjeistuksen](#) sisäilmatilanteiden hallintaan.
- [Katsaus haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuuksista toimistotyypisissä työympäristöissä](#) valmistui tammikuussa 2021.
- Vuosina 2021–2022 jatketaan mm. perusterveydenhuollon ammattilaisille suunnattujen koulutusten kehittämistä ja järjestämistä.
- TTL kehittää koulutusta sisäympäristön aihealueelta työpaikoille, sisäilmaston asiantuntijoille ja työterveyden ammattilaisille sekä työntekijöille ja heitä tukeville tahoille. TTL on julkaissut verkko-oppimateriaalin [Sisäilma työpaikoilla](#).
- TTL on koonnut [tietokortin oireilusta sisäympäristössä terveydenhuollon ammattilaisille](#)
- Bloggeja:
  - [Rakennusterveysasiantuntijan \(RTA\) ja lääkärin yhteistyö on tärkeää \(Työterveyslaitos\)](#)
  - [Hyvä viestintä rakentaa luottamusta sisäilma-asioissa \(Työterveyslaitos\)](#)
  - [Ovatko sädesienet niin haitallisia kuin pelätään? \(THL\)](#)
  - [Miksi on tärkeää puhua erilaisista sisäilmaoireiluun vaikuttavista tekijöistä – ei vain sisäilman epäpuhtauksista? \(THL\)](#)
  - [Millaista tukea psykologi voi antaa sisäilmaongelmissa? \(Työterveyslaitos\)](#)
  - [Sisäilmastokysely tuo esiin tilojen käyttäjien kokemukset \(Työterveyslaitos\)](#)
- Sisäilmaongelmiin liittyvien selvitysprosessien kehittämisen osana kootaan ja luodaan hyvät käytännöt työpaikan, työntekijän ja työterveyshuollon yhteistyöhön sisäilmaongelmiin liittyvissä tilanteissa.
- THL kehittää pienhiukkasten altistumisolosuhteiden arviointia ja mikrobin altistumisolosuhteiden arviointia katsausten avulla, valmistuu v. 2021.
- THL:n verkkosivuille on koottu keskeiset [rakennusten ongelmatilanteisiin liittyvät lait ja asetukset](#).
- Lääkäreistä koostuva asiantuntijaryhmä tekee kannanottoja, mm. 20.8.2020 [Sisäympäristöissä oireillaan monista syistä, termille sisäilmasairaus ei ole lääketieteellisiä perusteita](#).
- Selvitetään sisäilma-alan ammattilaisista koostuvan asiantuntijaryhmän perustamista THL:n ohjelman tueksi
- Tietoa sisäympäristöihin liittyvästä oireilusta kerätty THL:n ja TTL:n verkkosivuille
  - [Sisäilmakyselyillä mitattuun oireiluun vaikuttavat monet tekijät](#)
  - [Oireilu sisäympäristössä](#)
- THL verkkosivuille on työstetty uusia [usein kysytyjä kysymyksiä ja vastauksia sisäilmasta](#).
- Filha ry julkaisi selvityksen sisäympäristössä oireilevien [hoito- ja palvelupolkujen nykytilasta perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidon keuhkoklinikoissa](#).
- Filha ry on aktiivisesti kouluttanut terveydenhuoltoa sisäilmasta ja oireilusta.

- TTL julkaisi selvityksen [sisäympäristössä oireilevien hoito- ja palvelupolkujen nykytilasta työterveydenhuollossa](#).
- V. 2021 jatketaan suunnittelua terveydellisen merkityksen arvioinnin ja olosuhdearvioinnin kehittämiseksi, lisäksi määritetään työterveyshuollon tutkimus- ja hoitopolut sisäilmasta oireileville sekä käynnistetään yksilöllisiä työ- ja toimintakyvyn tukitoimia tarkastelevan selvityksen suunnittelu.
- Sosiaaliturvan parantamiseen liittyvät toimet liittyvät sosiaaliturvan kokonaisuudistukseen.
- Terveydensuojelulain sisäilma-asioita koskevien säädösten päivitystarpeiden kartoitus käynnissä.

Ympäristöministeriö

- Rakennusfysiikan koulutusmateriaali insinörikoulutukseen, hanke valmistunut, materiaali julkaistaan verkossa alkuvuonna 2021 (aineisto muutettava saavutettavaksi).
- Terveet tilat -toimintamallin Rakentaminen ja korjaaminen -osioon liittyvät verkkotyöpajat toteutettiin syyskuussa 2020 ja rakentamisen laatu -kysely tehtiin kesällä 2020.
- Ilmanvaihtojärjestelmien kuntotarkastuksiin liittyvä selvityshanke käynnistynyt, ensimmäinen ohjausryhmän kokous pidettiin 12/2020, hanke valmistuu v. 2021.
- EU:n yhteisten rakentamisen resurssitehokkuuden indikaattorien (Levels; terveet ja viihtyisät tilat sekä ilmastomuutokseen sopeutuminen) testauksen valmisteluun liittyvää selvityshanketta suunnitellaan.
- Ilmastomuutokseen varautumiseen liittyvä säätietohanke (RASMI) valmistunut, julkistustilaisuus oli 5.11.2020
  - Jatkohanke, rakentamisen mitoitussäät, on valmisteltu ja käynnistyy maaliskuussa 2021.
- LIIKU-hanke (Liikuntatilojen sisäilman ja sisäympäristön laatu ja mahdolliset vaikutukset työnteekijöiden hyvinvointiin ja terveyteen) käynnissä, Aalto-yliopiston hanke, johon YM osallistuu pienellä rahoituksella (lisätiedot Heidi Salonen, Aalto-yliopisto).
- HiMikko-hanke, jossa tutkitaan ilmanpuhdistimien vaikutusta sisäilmaan. THL:n hanke, johon YM osallistuu pienellä rahoituksella. Myös STM ja OKM osallistuvat hankkeeseen.
- Rakennusten kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus -oppaan ruotsinnois valmistuu alkuvuonna 2021, oppaan sisällön päivitystä valmistellaan v. 2021 aikana.
- YM laati virkatyönä korjausrakentamisen osaamiskeskukseen liittyvän esiselvityksen. Selvityksissä huomioidaan ympäristöministeriössä käynnissä oleva Suomen pitkän aikavälin korjausrakentamisen strategian toimeenpanon tiekartan ja toimenpidesuunnitelman valmistelu. Em. valmistelussa on kartoitettu olemassa olevia korjausrakentamiseen liittyviä neuvontapalveluja. Asiaa valmistellaan pitkän aikavälin korjausrakentamisen strategian toimeenpanon kanssa yhteistyössä. OKM osallistuu aihepiiriin valmisteluun.
- Rakennusten kunnan selvittämisen yhteydessä käytettävien homekoirien käyttöön ja tilaamiseen liittyvän ohjeistuksen päivitystyö valmistelussa.
- [Hometalkoot.fi](#) ja [kosteudenhallinta.fi](#) -sivustojen ylläpitoa jatketaan v. 2021
  - hometalkoot.fi -sivuston ylläpidon päivittäminen vastaamaan nykytilaa ja tarpeita on käynnistetty alkuvuonna 2021 päivitettävän sisällön määrän arvioimisella. Ensimmäinen päivityserä valmistunee vuoden 2021 loppuun mennessä.

Yhteystiedot

Lisätietoja Terveet tilat 2028 -ohjelman ajankohtaisista hankkeista ja tuloksista voi kysyä suoraan ministeriöistä:

- Johtava asiantuntija, hankejohtaja Katja Outinen, valtioneuvoston kanslia, katja.outinen@vnk.fi
- Projektisuunnittelija Noora Mahlavuori, valtioneuvoston kanslia, noora.mahlavuori@vnk.fi
- Opetusneuvos Tarmo Mykkänen, opetus- ja kulttuuriministeriö, tarmo.mykkanen@minedu.fi
- Yli-insinööri Arto Pekkala, Opetushallitus, arto.pekkala@oph.fi
- Neuvotteleva virkamies Vesa Pekkola, sosiaali- ja terveysministeriö, vesa.pekkola@stm.fi
- Yli-insinööri Timo Lahti, ympäristöministeriö, timo.lahti@ym.fi

